

RECENZJA

pracy doktorskiej mgr Marcina Charczyńskiego pt.

OCENA PRZYCZYŃ PRZERWANIA TERAPII PRZEZ OSOBY UZALEŻNIONE OD ALKOHOLU W KONTEKŚCIE FUNKCJONOWANIA PSYCHOLOGICZNYCH MECHANIZMÓW UZALEŻNIENIA

1. Trafność wyboru i oryginalność problemu badawczego podjętego w rozprawie.

Recenzowana praca podejmuje problematykę, którą można oceniać z dwu perspektyw. Pierwsza to korzyści praktyczne związane z lepszym zrozumieniem ważnego zjawiska w praktyce klinicznej terapii osób uzależnionych od alkoholu, Przerwanie terapii przez osoby uzależnione wpływa na obniżanie efektywności terapii tych osób i tworzy trudne wyzwanie dla terapeutów. W odróżnieniu od terapii pacjentów z innymi zaburzeniami tendencja do przerywania procesu terapii osób uzależnionych jest w znaczący sposób związana ze specyfiką zaburzeń. Dlatego lepsze rozumienie przyczyn tego zjawiska jest ważne dla klinicystów, którzy powinni podejmować odpowiednie działania w celu jego ograniczenia. Należy jednak być powściągliwym w przypisywaniu przyczyn przerywania terapii stałym cechom osobowości i temperamentu pacjentów. Ważną rolę w tym zakresie odgrywają także metody stosowane w pracy z trudnymi pacjentami oraz kompetencje terapeutów.

Druga perspektywa, podjęta w pracy dotyczy poszukiwania teoretycznego wyjaśnienia tego zjawiska przez odniesienie do koncepcji psychologicznych mechanizmów uzależnienia. Ponieważ większość terapeutów uzależnień, korzysta w jakimś zakresie z tej koncepcji, postępy w wyjaśnianiu tego problemu powinny także służyć w odpowiednim ukierunkowywaniu pracy terapeutycznej.

Tak więc wybór tematu i jego innowacyjność zasługuje na uznanie.

2. Struktura merytoryczna pracy jest właściwa - cele i hipotezy badawcze sformułowane są poprawnie,

3. Formalną stronę pracy oceniam pozytywnie - praca jest napisana poprawnym językiem, bibliografia jest starannie opracowana.

4. Autor określa założenia metodologiczne, którymi się kierował przy doborze metod badawczych w taki sposób, który uzasadnia posługiwanie się narzędziami badawczymi stosowanymi do badania innych zmiennych, niż tych które są przedmiotem jego badań.

Są to- kwestionariusz temperamentu, kwestionariusz do badania osobowości MMPI 2 i Test sortowania kart Wisconsin. Narzędzia te mają solidne podstawy metodologiczne ale żadne z nich nie jest stworzone w celu badania zjawisk specyficznych dla mechanizmów uzależnienia.

Autor podjął więc starania by wnioskować o stanie mechanizmów uzależnienia na podstawie wyników uzyskanych przy pomocy tych narzędzi. Nie mogę uznać efektów tych starań za zadawalające. Jednak przy interpretacji wyników autor korzysta z poprawnych nazw zmiennych, które są specyficzne dla tych narzędzi i przy ich pomocy opisuje uzyskane wyniki. Należy to uznać za właściwe i poprawne.

5. Autor w swej pracy wykorzystuje kilka koncepcji teoretycznych związanych z problematyką badań, które stara się zintegrować. Należą do nich koncepcje;

- mechanizmów obronnych osobowości
- regulacyjna koncepcja temperamentu
- koncepcja psychologicznych mechanizmów uzależnienia
- koncepcja regulacji i kontroli zachowań.

Ciekawa wydają się refleksje autora związane z określaniem wpływu specyfiki różnic temperamentu na funkcjonowanie mechanizmów uzależnienia u różnych pacjentów. Wątpliwości natomiast wzbudziła poprawność próby utożsamiania mechanizmów obronnych z psychologicznymi mechanizmami uzależnienia.

W dalszych próbach zbierania danych empirycznych potrzebnych do bardziej trafnego wyjaśnienia badanego problemu, pożądane byłoby objęcie badaniami treści i specyfiki oddziaływań terapeutycznych oraz treści doświadczeń pacjentów związanych z ich uczestnictwem w terapii.

6. Przedstawienie uzyskanych przez doktoranta wyników jest poprawne i zasługuje na pozytywną ocenę.

Cała praca zasługuje na pozytywną ocenę ponieważ autor podejmuje zadanie prowadzenia empirycznych poszukiwań wyjaśniających ważny i trudny problem występujący w praktyce klinicznej. Obejmuje również interesującą próbę rozszerzania teoretycznych perspektyw wyjaśniania tej problematyki.

7. Podsumowując recenzent **zalicza rozprawę jako spełniającą wymagania stawiane rozprawom doktorskim w obowiązujących przepisach**

Przedstawienie wniosków do Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu z OP i MM:IT o odwołaniu mgr M. Okarzynskiej do dalszych etapów prowadzenia.

prof.n.dr hab Jerzy Mellibruda

Warszawa 22 listopad 2016

